

Groene zorg

Zinvolle tijdsbesteding voor kwetsbare mensen

Trotse helpers op de boerderij

Tekst en foto's: Frederika Hostens

Elke donderdagvoormiddag zijn Bart, Dirk, Wesley, Leen, Koen, Maren en Jordy te gast in het Aardbeihofke in Ravels. Ze verdelen er plastic aardbeibakjes over kartonnen inzetdozen. “Ze zijn trots dat ze dit voor de boer en boerin mogen en kunnen doen”, zegt Annelies, hun begeleidster van dagcentrum Markdal in Merksplas. “Ons aardbeiteam voelt zich hier niet alleen ontzettend welkom, maar ook heel nuttig.”

Bart, Dirk, Wesley, Leen, Koen, Maren en Jordy hebben elk een vaste plaats en taak aan de band die in de loods van de aardbeiboerderij staat. Bart staat aan de kop van de band. Hij neemt de kartonnen dozen van de stapel achter hem en plaatst ze één voor één op de band. Dirk, Wesley, Leen en Koen zetten in elke doos acht plastic bakjes. Maren controleert of er in elke doos acht bakjes staan en vult aan waar nodig. De laatste in de rij is Jordy. Hij verplaatst de gevulde dozen naar een pallet. “Het is voor iedereen duidelijk wat ze wanneer moeten doen”, vertelt hun begeleidster Annelies. “Dat is voor hen belangrijk. Mijn collega Marijn en ik kijken toe of alles goed verloopt en steken een handje toe als er problemen zijn. Maar dat laatste is niet vaak nodig, want Bart, Dirk, Wesley, Leen, Koen, Maren en Jordy zijn al goed vertrouwd met hun taak hier.”

Jaarprogramma

Annelies en Marijn werken voor dagcentrum Markdal, een voorziening van vzw Mekanders. Dagelijks verblijven er ongeveer 35 volwassenen tussen 21 en 65 jaar met een mentale of meervoudige beperking. “We ondersteunen hen in het uitbouwen van een zinvolle dagbesteding”, legt Marijn uit. “Ze kunnen kiezen uit een ruim aanbod aan arbeidsgerichte activiteiten: ambachtelijk werk in ons hout- of bakatelier, semi-industrieel werk zoals mapjes vullen of facturen plooien en begeleid werk, bijvoorbeeld in een basisschool drankjes uitschenken voor de kleuters.”

“Daarnaast organiseren we ook huishoudelijke, knutsel-, ontwikkelingsgerichte, bewegings-, belevings-, ontspannings- en sociaal-culturele activiteiten”, vult Annelies aan. “Nieuwe cliënten proeven in het begin van de verschillende activiteiten. Mijn collega's en ik helpen hen om op basis van hun voorkeuren een programma samen te stellen. Als ze aangeven dat ze een bepaalde activiteit niet meer leuk vinden, dan bekijken we samen of we die kunnen vervangen door een andere.”

Het wekelijkse bezoek aan het Aardbeihofke zit sinds 2016 in het gevarieerde activiteitenpakket van Markdal. Al is ‘bezoek’ hier eigenlijk niet het gepaste woord. “Dit is geen vrijblijvend bezoekje. Bart, Dirk, Wesley, Leen, Koen, Maren en Jordy komen ons helpen”, benadrukt Gerda, die samen met haar man Jos het Aardbeihofke runt. “Zo ervaren zij het en zo zien wij het ook.”

Routine en regelmaat

Hoe kwamen Gerda en Jos op het idee om in hun landbouwbedrijf taken toe te vertrouwen aan mensen met een beperking? Gerda: “Vroeger kweekten we tomaten. Via de school van onze kinderen leerde ik een begeleider van De Boomgaard (*een andere voorziening van vzw Mekanders, red.*) kennen. Ze vroegen of wij een werkje hadden voor een van hun gasten. Zo is de bal aan het rollen gegaan. We zochten en vonden een geschikte en zinvolle taak voor hem. Toen we zijn overgeschakeld op aardbeien, gaven we hem een nieuwe taak. Met de komst van de aardbeien botsten we op een activiteit die ons geschikt leek voor meer dan één zorggast: in de dozen die de plukkers meenemen naar het veld en de serres, vooraf de bakjes plaatsen. De mensen van De Boomgaard en Markdal toonden interesse en bespraken met ons hoe we dat het best organiseerden. Sinds 2016 komt hier elke donderdagvoormiddag een groep van Markdal en elke vrijdagvoormiddag een groep van De Boomgaard.”

“Bart, Dirk, Wesley, Leen, Koen, Maren en Jordy houden van routine, regelmaat en voorspelbaarheid. Daarom past deze activiteit zo goed bij hen”, vertelt Annelies. “Veel andere mensen vinden seriewerk saai, deze mensen houden ervan. Ze voelen zich tegenover Jos en Gerda verantwoordelijk dat dit zagezegd saaie werkje goed en op tijd gebeurt.” De glunderende gezichten aan de band zetten Annelies’ woorden kracht bij. Intussen wordt de stapel dozen naast het uiteinde van de band almaar hoger. Annelies en Marijn hebben voor Jordy één toren van vijftien dozen geteld zodat hij weet hoe hoog hij mag stapelen. Als het pallet vol staat, stopt de band even en rijdt Bart het volle pallet met een transpallet behoedzaam naar de andere kant van de loods.

Respect en vertrouwen

Na ongeveer een uur werken neemt de groep een welverdiende pauze. Jos en Gerda hebben koffie, water, koekjes en ... natuurlijk ook aardbeien klaargezet. Ze komen mee aan tafel zitten. Er ontspint zich een geanimeerd gesprek over verjaardagen, lievelingsgerechten, vakantie en ... voetbal! Een van de zorggasten vraagt hoe het met de kinderen van Jos en Gerda gaat. Wie de grootste aardbeismullers zijn van de groep en wat er morgen op het programma staat? Ook dat komen we snel te weten ...

Na de pauze is het tijd voor een groepsfoto. Wat zijn de gasten blij dat ze samen met Annelies, Marijn, Jos en Gerda op de foto mogen! Hun blikken stralen eensgezind een groot wederzijds respect en vertrouwen uit. Het valt ons op hoe vlot Jos en Gerda omgaan met de zorggasten. “De eerste maanden was het wat zoeken hoe we met hen konden communiceren, maar we zijn daar spontaan in gegroeid”, stipt Gerda aan.

Begeleiding opstart

Bij de opstart van hun samenwerking met Markdal en De Boomgaard kregen Jos en Gerda hulp van Steunpunt Groene Zorg. Gerda: “De consultant van onze provincie hielp ons om alles administratief in orde te brengen en om de overeenkomst met de zorgvoorziening op te stellen. Jos woonde ook een infosessie bij waar hij uitleg kreeg over de organisatie van groene zorg.”

Willem Rombaut is de coördinator van Steunpunt Groene Zorg. Na ons bezoekje aan het Aardbeihofke bellen we hem even op. “Onze belangrijkste taak bestaat erin om zorgaanbieders en zorgvragers aan elkaar te koppelen”, licht Willem toe. “Via bedrijfsbezoeken en tijdens opvolgingscontacten brengen onze consultants het aanbod van zorgboerderijen in kaart. Ze onderzoeken de aanmeldingen en proberen ze te matchen aan een passende zorgboerderij. Op die

wijze worden de aanvragers in contact gebracht met de meest gepaste zorgboerderij. Nadat de kandidaat-zorggast werd *gematcht* met een passende zorgboerderij, begeleidt de provinciale consulent de opstart van de samenwerking zodat die zo kwaliteitsvol mogelijk verloopt. We helpen bijvoorbeeld mee de overeenkomst opmaken en tonen aan de zorgaanbieder hoe hij subsidies kan aanvragen als zijn bedrijf daarvoor in aanmerking komt.”

Tips en adviezen

Eens de samenwerking bolt, komt het Steunpunt Groene Zorg in principe niet meer tussen. “Uiteraard blijven onze consulenten wel beschikbaar om vragen te beantwoorden of problemen te helpen oplossen”, nuanceert Willem. “We organiseren ook regelmatig vormingen en infosessies voor zorgaanbieders en voor medewerkers van zorgvoorzieningen die samenwerken met zorgboerderijen. De professionele begeleiders van de zorggasten zijn een onmisbare schakel in de groene zorg. Ze geven aan de zorgboer(in) van elke zorggast of groep zorggasten gericht tips, aandachtspunten en adviezen door voor een goede omgang met de zorggast(en). Vaak, zeker als het over een groep gaat, begeleiden ze de zorggasten ook ter plaatse, zoals bij Jos en Gerda.”

Groene zorg?

Groene zorg behelst alle mogelijke vruchtbare combinaties van een groene omgeving met de zorg voor kwetsbare groepen uit de samenleving. In een vrijwillig kader en onder begeleiding wordt een groene werkomgeving benut met het oog op beleving en dagbesteding. In veel gevallen vindt de groene zorg plaats op een actief land- of tuinbouwbedrijf dat samenwerkt met een welzijns- of zorgvoorziening. In dat geval spreken we van een ‘zorgboerderij’.

Groene zorg in cijfers

965 actieve zorgboerderijen in Vlaanderen presteren samen meer dan **60.000** zorgdagen per jaar (cijfers eind 2018).

65% van de zorgboerderijen zijn professionele land- of tuinbouwbedrijven die bijvoorbeeld vlees, melk, groenten, fruit, planten ... produceren.

30% zijn bedrijven voor tuinaanleg, maneges, paardenpensions ...

5% zijn initiatieven die gegroeid zijn vanuit de zorg en zelf activiteiten ontwikkeld hebben die betrekking hebben op de omgang met planten, dieren of de natuur in ruime zin.

Interesse?

Zoek je een zorgboerderij voor jezelf, een familielid of kennis? Met de meeste zorgboerderijen is een samenwerking alleen mogelijk als je begeleid wordt door een erkende of vergunde welzijnsvoorziening. Vraag aan een hulpverlener van de voorziening die jou begeleidt, om een aanvraag in te dienen op www.groenezorgaanmelding.be. Bij sommige zorgboerderijen kan je rechtstreeks een aanvraag indienen. Je vindt hun namen en adressen en meer uitleg op www.zorgboerderijenvlaanderen.be.

Heb jij of heeft de organisatie waarvoor je betaald of vrijwillig werkt een boerderij, manege, paardenpension, tuinaanlegbedrijf, tuin, boomgaard, park met dieren ... waar je kwetsbare mensen wil ontvangen en laten meehelpen? Maak dan een afspraak met de consulent van Steunpunt Groene Zorg uit jouw provincie voor een vrijblijvende kennismaking. Je vindt de contactgegevens op www.groenezorg.be.